

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα

Υπηρεσία Τύπου και ΜΜΕ

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2016

Συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας: Ερωτήσεις και Απαντήσεις

Τι έχει συμφωνηθεί μεταξύ ΕΕ-Τουρκίας;

Στις 18 Μαρτίου στο πλαίσιο του κοινού σχεδίου δράσης ΕΕ-Τουρκίας που ενεργοποιήθηκε στις 29 Νοεμβρίου 2015 και της κοινής δήλωσης της 7^{ης} Μαρτίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Τουρκία αποφάσισε τον τερματισμό της παράνομης μετανάστευσης από την Τουρκία προς την ΕΕ. Η χθεσινή συμφωνία επικεντρώνεται στο επιχειρηματικό μοντέλο των διακινητών προσφύγων και ακυρώνει το κίνητρο για αναζήτηση παράτυπων οδών προς την ΕΕ, σε πλήρη συμμόρφωση με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο.

Η ΕΕ και η Τουρκία συμφώνησαν ότι:

- 1) όλοι οι νέοι παράνομοι μετανάστες που διέρχονται από την Τουρκία με προορισμό τα ελληνικά νησιά θα επιστρέφονται στην Τουρκία από τις 20 Μαρτίου 2016·
- 2) για κάθε Σύριο υπήκοο της Συρίας που θα επιστρέφεται στην Τουρκία από τα ελληνικά νησιά, ένας άλλος Σύρος υπήκοος θα επανεγκαθίσταται στην ΕΕ·
- 3) η Τουρκία θα λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή της διαμόρφωσης νέων θαλάσσιων ή χερσαίων παράτυπης μετανάστευσης από την Τουρκία προς την ΕΕ·
- 4) εφόσον τερματιστούν ή μειωθούν σημαντικά οι παράνομες διελύσεις μεταξύ Τουρκίας και ΕΕ, θα τεθεί σε εφαρμογή ένα Εθελοντικό Ανθρωπιστικό Πρόγραμμα Εισδοχής·
- 5) θα επιταχυνθεί η διαδικασία ολοκλήρωσης του χάρτη πορείας για την ελευθέρωση των θεωρήσεων με σκοπό την άρση της υποχρέωσης θεώρησης για τους Τούρκους υπηκόους το αργότερο έως τα τέλη Ιουνίου 2016. Η Τουρκία θα λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εκπληρώσει όλες τις υπόλοιπες προϋποθέσεις·
- 6) η ΕΕ, σε στενή συνεργασία με την Τουρκία, θα επιταχύνει περαιτέρω την εκταμίευση των 3 δισεκατ. ευρώ που είχαν αρχικά εγκριθεί στο πλαίσιο της Διευκόλυνσης για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία. Όταν οι πόροι σχεδόν απορροφηθούν πλήρως, η ΕΕ θα κινητοποιήσει πρόσθετη χρηματοδότηση για

τη Διευκόλυνση ποσού ύψους μέχρι και 3 δισεκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2018·

7) η ΕΕ και η Τουρκία χαιρετίζουν το εν εξελίξει έργο για την ενίσχυση της Τελωνειακής Ένωσης.

8) θα δοθεί νέα ώθηση στη διαδικασία προσχώρησης με το άνοιγμα του ενταξιακού κεφαλαίου 33 κατά τη διάρκεια της ολλανδικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ θα συνεχιστούν με ταχείς ρυθμούς οι προπαρασκευαστικές εργασίες για άνοιγμα άλλων κεφαλαίων·

9) η ΕΕ και η Τουρκία θα εργαστούν για βελτίωση της ανθρωπιστικών συνθηκών στη Συρία.

Σε ποια νομική βάση θα γίνεται η επιστροφή παράτυπων μεταναστών από τα ελληνικά νησιά προς την Τουρκία;

Τα άτομα που δεν χρίζουν διεθνούς προστασίας θα επιστρέφονται άμεσα στην Τουρκία. Το νομικό πλαίσιο για τις επιστροφές αυτές είναι η διμερής συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Από την 1 Ιουνίου 2016, τη διμερή συμφωνία Ελλάδας-Τουρκίας θα διαδεχθεί η συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ-Τουρκίας, μετά τη θέση σε ισχύ των διατάξεων για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών που προβλέπονται σε αυτή τη συμφωνία

Σε ποια νομική βάση θα γίνεται η επιστροφή των αιτούντων άσυλο από τα ελληνικά νησιά στην Τουρκία;

Οι αιτήσεις των ατόμων που ζητούν άσυλο στην Ελλάδα θα πρέπει να εξετάζονται σε κάθε περίπτωση χωριστά, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ενωσιακού και διεθνούς δικαίου και την αρχή της *μη επαναπροώθησης*. Θα διεξάγονται ατομικές συνεντεύξεις, θα γίνονται ατομικές αξιολογήσεις και θα ισχύει το δικαίωμα προσφυγής κατά της απόφασης. Δεν θα υπάρξει γενική και αυτόματη επιστροφή των αιτούντων άσυλο.

Οι κανόνες της ΕΕ για το άσυλο επιτρέπουν στα κράτη μέλη, υπό ορισμένες σαφώς καθορισμένες περιστάσεις, να κρίνουν μια αίτηση ως «απαράδεκτη», δηλαδή, να την απορρίψουν χωρίς να την εξετάσουν επί της ουσίας.

Προβλέπονται δύο νομικές δυνατότητες βάσει των οποίων θα μπορούσαν να κριθούν αιτήσεις ασύλου ως απαράδεκτες, σε σχέση με την Τουρκία:

1) **πρώτη χώρα ασύλου** (άρθρο 35 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου): όταν το πρόσωπο έχει ήδη αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας στη συγκεκριμένη χώρα ή απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα·

2) **ασφαλής τρίτη χώρα** (άρθρο 38 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου): όταν το πρόσωπο δεν έχει ήδη λάβει προστασία στην τρίτη χώρα, αλλά η τρίτη χώρα δεν μπορεί να εγγυηθεί ουσιαστική πρόσβαση στην προστασία για το υπό επανεισδοχή πρόσωπο.

Ποιες εγγυήσεις υπάρχουν για τους αιτούντες άσυλο;

Όλες οι αιτήσεις πρέπει να εξετάζονται μεμονωμένα και να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση ευάλωτων ομάδων, ιδίως των ασυνόδευτων ανηλίκων, για τους οποίους όλες οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με γνώμονα το συμφέρον αυτών.

Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που έχουν μέλη του στενού οικογενειακού τους περιβάλλοντος σε άλλα κράτη μέλη και για τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται οι κανόνες του Δουβλίνου.

Όλοι οι αιτούντες άσυλο θα έχουν επίσης τη δυνατότητα προσφυγής κατά της απόφασης αναφορικά με την αίτησή τους.

Οι αιτούντες άσυλο θα παραμένουν στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια εξέτασης της προσφυγής;

Κατά την εφαρμογή της έννοιας της «τρίτης ασφαλούς χώρας», η απόφαση επιστροφής θα αναστέλλεται αυτόματα για όσο διάστημα εξετάζεται η προσφυγή.

Κατά την εφαρμογή της έννοιας της «πρώτης χώρας ασύλου», υπάρχει η δυνατότητα υποβολής αίτησης για αναστολή της μεταφοράς για όσο διάστημα εξετάζεται η προσφυγή.

Πού θα φιλοξενοούνται οι μετανάστες εν αναμονή της επιστροφής τους;

Οι παράνομοι μετανάστες μπορούν να κρατούνται σε κλειστά κέντρα υποδοχής στα νησιά βάσει της νομοθεσία της ΕΕ — ιδίως της οδηγίας της ΕΕ για την επιστροφή. Οι αιτούντες άσυλο θα φιλοξενοούνται σε ανοικτά κέντρα υποδοχής στα ελληνικά νησιά.

Πώς μπορείτε να είστε βέβαιοι ότι οι πολίτες θα τυγχάνουν της δέουσας προστασίας στην Τουρκία;

Μόνο οι αιτούντες άσυλο που θα προστατεύονται σύμφωνα με τα σχετικά διεθνή πρότυπα και με σεβασμό της αρχής της *μη επαναπρώθησης* θα επιστρέφονται στην Τουρκία.

Η ΕΕ θα επιταχύνει την εκταμίευση κεφαλαίων από τη Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία ύψους 3 δισεκατ. ευρώ. Η χρηματοδότηση αυτή θα υποστηρίξει τους Σύρους υπηκόους στην Τουρκία μέσω της παροχής πρόσβασης σε τρόφιμα, στέγαση, εκπαίδευση και υγειονομική περίθαλψη. Ένα πρόσθετο ποσό 3 δισεκατ. ευρώ θα διατεθεί από τα χρήματα εφόσον αυτά τα χρήματα χρησιμοποιηθούν πλήρως έως το τέλος του 2018. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) αποτελεί βασικός παράγοντας στη διαδικασία επανεισδοχής και επανεγκατάστασης με την παροχή πρόσθετης υποστήριξης και εποπτεία.

Τι επιχειρησιακή στήριξη θα χρειαστεί η Ελλάδα προκειμένου να εφαρμόσει το σχέδιο;

Η εφαρμογή της συμφωνίας απαιτεί τεράστιες επιχειρησιακές προσπάθειες από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, και κυρίως από την Ελλάδα. Τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν να παρέχουν στην Ελλάδα σε σύντομο χρονικό διάστημα τα αναγκαία μέσα, ιδίως φύλακες συνόρων, εμπειρογνώμονες στον τομέα του ασύλου και διερμηνείς.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι η Ελλάδα θα χρειαστεί:

Περίπου 4 000 άτομα από την Ελλάδα, τα κράτη μέλη, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και τον Frontex:

- Για τη **διαδικασία χορήγησης ασύλου**: 200 λειτουργούς σε υποθέσεις ασύλου από την Ελλάδα, 400 εμπειρογνώμονες σε θέματα ασύλου από άλλα κράτη μέλη που έχουν διατεθεί από την EASO και 400 διερμηνείς
- Για την **διαδικασία προσφυγής**: 10 Επιτροπές Προσφυγών που να απαρτίζονται από 30 άτομα από την Ελλάδα καθώς και 30 δικαστές με εμπειρία στη νομοθεσία για το άσυλο από άλλα κράτη μέλη και 30 διερμηνείς
- Για τη **διαδικασία επιστροφής**: 25 λειτουργούς επανεισδοχής από την Ελλάδα, 250 αστυνομικούς υπαλλήλους από την Ελλάδα καθώς και 50 εμπειρογνώμονες στο θέμα της επιστροφής που διατίθενται από τον Frontex, 1 500 αστυνομικούς που να αποσπώνται με βάση διμερείς συμφωνίες αστυνομικής συνεργασίας (δαπάνες που καλύπτονται από τον Frontex)
- **Ασφάλεια**: 1 000 μέλη προσωπικού ασφάλειας/στρατού

Υλική βοήθεια:

- **Μεταφορές**: επιστροφή από τα νησιά: 8 σκάφη του Frontex χωρητικότητας από 300 έως 400 επιβάτες ανά σκάφος) και 28 λεωφορεία
- **Καταλύματα**: 20 000 βραχυπρόθεσμα καταλύματα στα ελληνικά νησιά (εκ των οποίων 6 000 ήδη υπάρχουν)
- **Διοικητικές δομές**: 190 κοντέινερ, συμπεριλαμβανομένων και 130 για τους λειτουργούς της EASO

Ποιος θα συντονίζει αυτήν τη στήριξη;

Οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, συνερχόμενοι στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17-18 Μαρτίου 2016, συμφώνησαν ότι «η Επιτροπή θα συντονίζει και θα οργανώνει από κοινού με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς τις αναγκαίες δομές υποστήριξης για την αποτελεσματική εφαρμογή της».

Ο Πρόεδρος κ. Juncker όρισε τον κ. Maarten Verwey ως Συντονιστή της ΕΕ για την εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Ο κ. Maarten Verwey είναι Γενικός Διευθυντής της Υπηρεσίας Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Ηγείται ομάδας που βρίσκεται ήδη επιτόπου στην Ελλάδα από τον Οκτώβριο του 2015 και συνεργάζεται με τις ελληνικές αρχές για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης μέσω της επιτάχυνσης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης, τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων, την αντιμετώπιση των διοικητικών σημείων συμφόρησης και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με τη διαχείριση των συνόρων και τη μετεγκατάσταση. Ο Συντονιστής της ΕΕ διαθέτει σημαντικούς πόρους από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες (ειδικότερα από τη ΓΔ HOME) και από οργανισμούς της ΕΕ (Frontex, EASO, Ευρωπόλ).

Ο συντονιστής της ΕΕ θα οργανώσει τις εργασίες και θα συντονίσει την κατανομή των 4 000 υπαλλήλων που θα χρειαστεί η Ελλάδα, τα κράτη μέλη, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) και ο FRONTEX. Το απαιτούμενο προσωπικό περιλαμβάνει κοινωνικούς λειτουργούς, διερμηνείς, δικαστές, υπαλλήλους που θα επιφορτιστούν με την επιστροφή και υπαλλήλους ασφάλειας.

Τι χρηματοδοτική στήριξη θα παρασχεθεί στην Ελλάδα;

Η Επιτροπή υπολογίζει ότι το κόστος της πρακτικής εφαρμογής της συμφωνίας θα ανέρχεται σε ποσό ύψους περίπου 280 εκατ. ευρώ κατά τη διάρκεια των επόμενων έξι μηνών.

Η ΕΕ θα στηρίξει την Ελλάδα προκειμένου αυτή να αποκτήσει το απαραίτητο ανθρώπινο δυναμικό, την υποδομή και την ικανότητα υποδοχής για να φέρει εις πέρας τις διαδικασίες προσφυγής και μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεις επιστροφής. Ειδικότερα, τα κέντρα πρώτης υποδοχής (hotspots) στα ελληνικά νησιά πρέπει να αναπροσαρμοστούν στα νέα δεδομένα. Ο σημερινός στόχος της καταγραφής και του ελέγχου πριν από την ταχεία μεταφορά στην ηπειρωτική χώρα θα αντικατασταθεί από τον στόχο της εφαρμογής επιστροφών προς την Τουρκία.

- Βοήθεια έκτακτης ανάγκης

Από τις αρχές του 2015, η Ελλάδα έλαβε 181 εκατ. ευρώ ως βοήθεια έκτακτης ανάγκης. Για το 2016, η Επιτροπή αύξησε σημαντικά τον προϋπολογισμό έκτακτης ανάγκης στο πλαίσιο του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME) και του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας (TEA) — το συνολικό ποσό της διαθέσιμης εντός του 2016 χρηματοδότησης έκτακτης ανάγκης για την προσφυγική κρίση ανέρχεται σήμερα σε 464 εκατ. ευρώ. 267 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για την Ελλάδα, από τα οποία ποσό 193,7 εκατ. ευρώ παραμένει διαθέσιμο για τη στήριξη των ελληνικών αρχών και των διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στη διαχείριση της προσφυγικής και

ανθρωπιστικής κρίσης, δεδομένου ότι αιτήσεις για χρηματοδότηση υποβληθούν στην Επιτροπή. Τα κονδύλια αυτά μπορούν επίσης να διατεθούν για τη χρηματοδότηση των κέντρων υποδοχής στα νησιά, καθώς και για τη στήριξη των επιχειρήσεων επιστροφής (μέτρα μεταφοράς και συνοδευτικά μέτρα). Η χρηματοδότηση αυτή μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την προσωρινή διάθεση επιπρόσθετων υπαλλήλων από την Ελλάδα ή εμπειρογνομόνων των κρατών μελών που αποστέλλονται στην Ελλάδα. Χθες, η Επιτροπή χορήγησε επιπλέον 30,5 εκατ. ευρώ από τη διαθέσιμη χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης για την Ελλάδα για τη στήριξη του ελληνικού Υπουργείου Άμυνας όσον αφορά την παροχή καταλυμάτων, στέγης, τροφίμων και υγειονομικής περίθαλψης στους πρόσφυγες.

- Διαθέσιμη χρηματοδότηση στο πλαίσιο των ελληνικών πολυετών εθνικών προγραμμάτων

Η χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης προστίθεται στα 509 εκατ. ευρώ που έχουν ήδη χορηγηθεί στην Ελλάδα στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 (294,5 εκατ. ευρώ από το TAME και 214,7 εκατ. ευρώ από το TEA).

- Χρηματοδότηση από τον Frontex

60 εκατ. ευρώ διατίθενται για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επιστροφής, στην οποία περιλαμβάνεται η επιστροφή των εξόδων των εμπειρογνομόνων του Frontex στον τομέα της επιστροφής, η επιστροφή των εξόδων μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένων των σκαφών που διατίθενται μέσω του Frontex) και η αποζημίωση των αστυνομικών για τη συνοδεία επιστροφής (συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών που έχουν αποσπασθεί από άλλα κράτη μέλη με βάση διμερείς συμφωνίες αστυνομικής συνεργασίας).

- Χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO)

Στο πλαίσιο του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο, ποσό 1,9 εκατ. ευρώ (προβλέπονται συμπληρωματικές πιστώσεις) είναι διαθέσιμο για την υποστήριξη των κρατών μελών που υφίστανται ιδιαίτερη πίεση το 2016 για τη χρηματοδότηση, για παράδειγμα, κοινωνικών λειτουργών και δικαστών και μέρους των κινητών κοντέινερ.

- Μηχανισμός Βοήθειας Έκτακτης Ανάγκης

Στις 2 Μαρτίου η Επιτροπή πρότεινε ένα Μηχανισμό Βοήθειας Έκτακτης Ανάγκης, μέσω του οποίου θα διατεθούν 700 εκατ. ευρώ κατά τα επόμενα τρία έτη εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη ταχύτερης και πιο στοχευμένης αντιμετώπισης μεγάλων κρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της αρωγής προς κράτη μέλη ώστε να αντεπεξέλθουν στον μεγάλο αριθμό προσφύγων. Οι εκτιμώμενες ανάγκες για το 2016 ανέρχονται σε 300 εκατ. ευρώ, με επιπλέον ποσό ύψους 200 εκατ. ευρώ για το 2017 και το 2018, αντίστοιχα.

Πότε θα τεθεί σε ισχύ η νέα συμφωνία;

Η συμφωνία θα τεθεί σε ισχύ από τις 20 Μαρτίου 2016. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι κάθε πρόσωπο που φθάνει στα ελληνικά νησιά από την εν λόγω ημερομηνία και μετά θα επιστρέφεται απευθείας στην Τουρκία, εάν δεν έχει δικαίωμα σε διεθνή προστασία ή εάν δεν κάνει αίτηση για χορήγηση ασύλου. Οι αιτήσεις των ατόμων που ζητούν άσυλο θα εξετάζονται με ταχείες διαδικασίες, με σκοπό την άμεση επιστροφή τους στην Τουρκία, εφόσον η αίτησή τους χαρακτηριστεί ως «απαράδεκτη».

Πότε θα ξεκινήσουν οι επανεγκαταστάσεις από την Τουρκία;

Οι επανεγκαταστάσεις Σύρων με βάση το σχήμα 1 προς 1 θα ξεκινήσουν στις αρχές Απριλίου.

Τι γίνεται με τους μετανάστες οι οποίοι βρίσκονται ήδη στην Ελλάδα;

Οι ελληνικές αρχές, τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι οργανισμοί της ΕΕ θα επιταχύνουν τις μετεγκαταστάσεις από την Ελλάδα και θα παράσχουν ταχεία ανθρωπιστική βοήθεια στην Ελλάδα. Λόγω της επείγουσας κατάστασης στην περιοχή, θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθούν 6 000 μετεγκαταστάσεις εντός του επόμενου μήνα και τουλάχιστον 20 000 μετεγκαταστάσεις έως τα μέσα Μαΐου 2016.